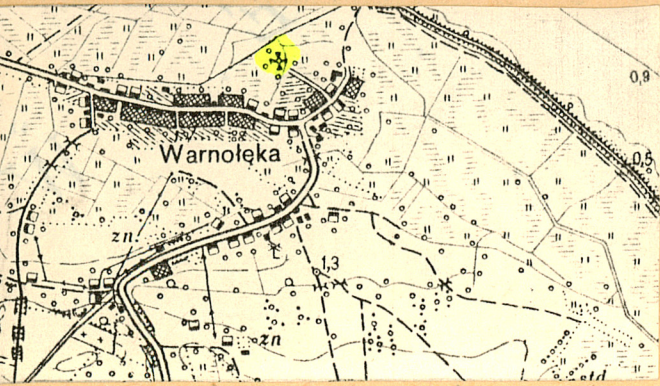
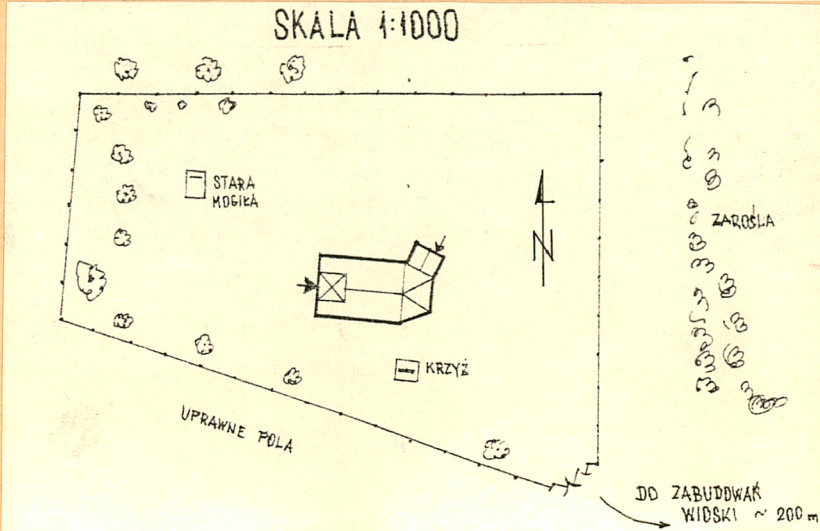
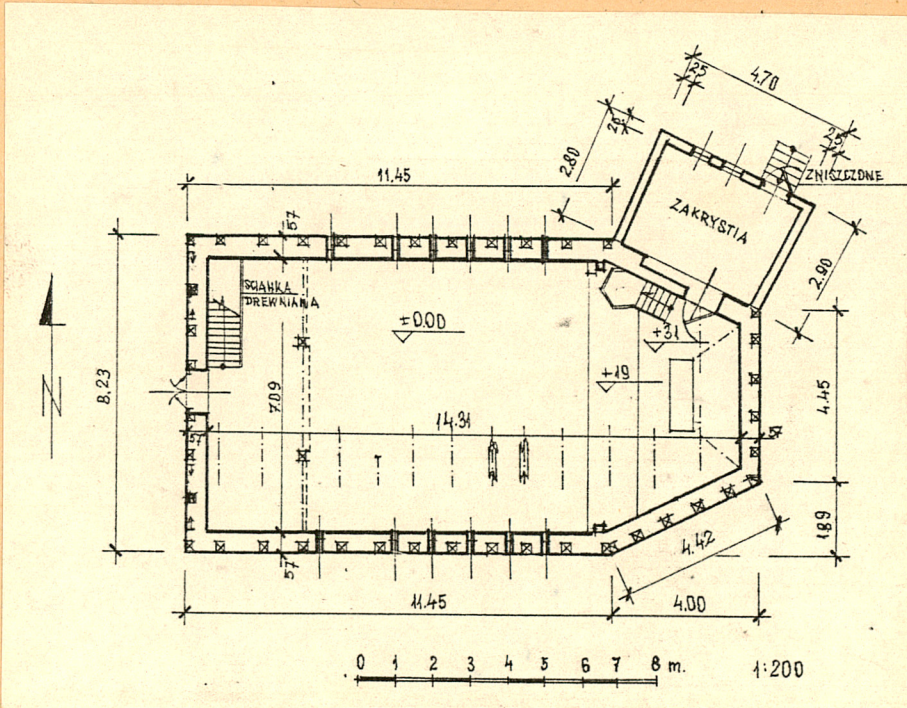

1. Obiekt
KOŚCIÓŁ PROTEST., ob. RZYM.-KAT., FIL., pw. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ

2. Czas powstania
XVIII w.

3. Miejscowość
W A R N O Ł Ę K A

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres
Warnołęka
72-022 Nowe Warpno

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna
województwo szczecińskie
gm. Nowe Warpno

6. Poprzednie nazwy miejscowości
Warlang /do 1945/
wcześniej: Warlanke

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975
województwo szczecińskie
powiat Szczecin

8. Właściciel i jego adres
Parafia rzym.-kat.
w Nowym Warpnie
ul. Warszawska 11
72-022 Nowe Warpno
~~Diec. Szczecińsko-Kam.~~

9. Użytkownik i jego adres
j.w.

10. Rejestr zabytków:
Nr 1356 data 30.10.1997

Wieża: czasu założenia wsi na pod-
stawie dostępnych źródeł nie uda-
ło się ustalić. Było to zapewne
w średniowieczu; wiadomo, że War-
nołęka należała do klasztoru żeńs-
kiego w Szczecinie a po sekulary-
zacji weszła w skład majątku dome-
ny państwowej. W 1-szej poł. XIX w.
wieś składała się z 8 tzw. "sta-
rych" i 16 "nowych" zagrod. W 1826
uwłaszczono chłopów. Poza rolnict-
wem i hodowlą ludność trudniła się
uprawą lnu i tkactwem /12 warsz-
tatów/. Pomimo położenia nad Za-
lewem Szczecińskim niewielu było
rybaków. Wieś typowo chłopska;
stosunkowo skromny majątek zlo-
kalizowany był poza osadą. W 1.
60-tych XIX w. liczba mieszkańców
wynosiła nieco powyżej 500 osób;
było tu 43 bud. mieszkalne i 50
gospodarczych, ponadto szkoła i
kościół. Po 1945 wieś rolników
indywidualnych.

Kościół: czas powstania nie jest
znany, podobnie jak budowniczy i
fundator. W katalogu Lemckiego
obiekt nie jest odnotowany. Sche-
matyzm Diecezji Szczec.-Kam. odno-
si czas budowy do wieku XVI-go;
tak wczesną metrykę raczej wyklu-
cza forma świątyni i zastosowane
rozwiązania konstrukcyjne. Kata-
log Zabytków Architektury i Budo-
wnictwa w Polsce określa kościół
jako XVIII-wieczną budowlę sza-
chulcową. Najpewniej jest to dato-
wanie prawidłowe, chociaż mało
precyzyjne. Zawieszony na wieży
dzwon z 1727 r. - o ile został od-
lany dla tej świątyni - potwierdza
datowanie katalogowe.

Przypuszczalnie istniejący obecnie

c.d. wkładka nr 1

Orientacja

Wieża położona na zach. brzegu Zalewu Szczecińskiego, oddalona o 32 km
od Szczecina /w kier. NN-W/ oraz o ca 5 km od Nowego Warpna /w kier. S-E/
przy szosie nr 114, Szczecin - Nowe Warpno. Teren płaski, z przewagą łąk.

Sytuacja

Zabudowa wsi liniowa /ulicowa/ zgrupowana przy szosie, która w tym miejscu
biegnie ostrym łukiem, wybrzuszonym w kier. wschodnim. Kościół usytuowany
w odosobnieniu, wśród łąk, ca 200 m na północ od wsi, pomiędzy szosą a
brzegiem zalewu. Dojazd boczną drogą. Działka kościelna - dawny cmentarz-
w centralnej części nieco wyniesiona /przypuszczalnie sztucznie/ ma formę
romboidalną. Ogrodzenie współczesne - płot z siatki - z wjazdem od str.
S-E. Brak śladów pochówków, poza jedną ziemną mogiłą z czasu II wojny.
Teren trawiasty, na obrzeżu 8 dębów szypułkowych i 3 jesiony stanowią
cenny zespół starodrzewu. Między wjazdem a kościołem krzyż misyjny. Sam
budynek kościelny usytuowany mniej więcej centralnie /na wspomnianym wy-
niesieniu/, wokół niego prowadzi utwardzona dróżka.

Materiał, technika, konstrukcja

Posadowienie: niska podmurówka, w zasadzie do poziomu gruntu, odcinkami
dochodzi do ca 25 cm, tynkowana. Na podmurówce ułożone podwaliny.

Ściany konstrukcji szachulcowej, wypełnione cegłą ceram. /wg. informacji,
bowiem wypełnienie nie jest widoczne/ złożone ze słupów, rygli, podwalin
i oczepów tworzących regularną kratownicę. Jedynie w ścianie zachodniej
/frontowej/ i ścianach wieży zastosowano zastrzały. Na drewniane elemen-
ty konstrukcyjne nadbito deski nasączone impregnatami. Pola międzyrygło-
we tynkowane i malowane na biało. W wyniku remontu /zob. rubr. 18/ sza-
chulcowe ściany od wewnątrz w całości obmurowano cegłą i otynkowano.
Dwuwarstwowa ściana ma 57 cm grubości, w tym grubość ściany pierwotnej
ca 25 cm. Ściany przybudówki murowane z cegły, tynkowane od zewnątrz i
wewnątrz.

Strop drewniany, belkowy, nagi. Belki /13 szt./ ułożone na osi N-S; w
części prezbiterialnej 3 belki w osi E-W, w układzie odpowiadającym
trójbocznemu zamknięciu budynku. Każda belka połączona żelazną śrubą
z jednym z dwu podciągów, znajdujących się na poddaszu. W zach. ścianie
- w części podwieżowej - widoczne z poziomu empory dwa miecze, łączące
belki stropowe ze słupami ścian obwodowych. Na belkach stropowych ułożona
powała z desek.

Wieżba dachowa drewniana /dąb?/, obrabiana ręcznie, niewątpliwie pier-
wotna. Konstrukcja zasadniczo krokwiowo-jętkowa, z jednym poziomem ję-
tek umieszczonych w połowie wysokości koźła krokwiowego, z dwustronną
ukośną podporą stolcową i płatwiami pośrednimi. Wieżbę stężają długie,
proste miecze i zastrzały. Na dolnych partiach krokwi nadbite są przy-

c.d. wkładka nr 1

<p>14. Kubatura</p> <p>526 m³</p> <p>/bez poddasza i wieży/</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>140,7 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>sakralne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>sakralne</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Prace prowadzone po 1945 r. /na podstawie relacji mieszkańców Warnołęki/</p> <ul style="list-style-type: none"> - w latach 60-tych obmurowano od wewnątrz ściany i zmniejszono otwory okienne, - w latach 70-tych wybudowano zakrystię, wyremontowano elewacje /nadbity deski na elementy konstrukcji ryglowej/; <p>W najbliższym czasie planuje się remont stropu i założenie izolacji pionowej.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan zachowania obiektu wydaje się bardzo dobry, jednakże szachulcowy szkielet jest całkowicie ukryty pod nadbitymi deskami i tynkiem, co uniemożliwia ocenę stanu technicznego. Więźba, pokrycie dachu i wieży nie budzą zastrzeżeń.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Nadzór nad planowanym remontem stropu.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

vv iw. 190 - c / BP2/95

Nr. Dep. 46.696 - 46.713

25. Opracował

mgr Alicja Gerlach-Jósewicz

mgr inż. Jerzy Jósewicz, czerwiec 1995

tekst

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

mgr inż. Jerzy Jósewicz, czerwiec 1995

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr.

mgr inż. Jerzy Jósewicz, czerwiec 1995

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Biuro Dokumentacji Zabytków

~~w Szczecinie~~

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

Mapa

Mapa /1:25.000/ z 1888 r. z archiwum BDZ Sz-n

27. Załączniki

wkładki 3

1. Miejscowość W A R N O Ł Ę K A	2. Obiekt (nazwa, jak w karcie) KOŚCIOŁ RZYM.-KAT., FIL., pw. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) t e k s t - cd rubr. nr 12 i nr 13, fotografie
-------------------------------------	--	--

c.d. rubr. nr 12

obiekt nie jest pierwszym kościołem istniejącym w tej wsi. H. Berghaus wspomina o księdze kościelnej z 1664-r. /zapisek dot. sprzedaży drewna/. Wzmiankowany w źródłach pastor nowowarpieńsko-warnołęcki, v. Schewen, w 1787 r. otrzymuje w dziedziczną dzierżawę folwark Friedrichshof. W poł. XIX w. majątek kościoła był bardzo znaczny: 2445 talarów w papierach wartościowych /listy zastawne, obligacje/, ponadto dochody z dzierżawy łąk oraz datki wiernych. Pastor otrzymywał - w l. 60-tych XIX w. - wynagrodzenie w wys. 42 talarów, zakrystianin /zapewne także nauczyciel miejscowej szkoły/ - 20 talarów.

Kościół w Warnołęce zawsze był filią parafii w Nowym Warpnie. Istniejący obecnie - przyjmując jego XVIII-wieczną metrykę - wzniesiony został jako świątynia protestancka i znajdował się pod patronatem zarządcy dóbr państwowych. Formą i konstrukcją nawiązuje do zachodniopomorskich kościółków wieżowych. Pozbawiony wyraźnych cech stylowych, związany jest mocno z lokalną tradycją ryglowego budownictwa ludowego. Wyświęcony w 1945 r. jako świątynia rzym.-katolicka stanowi filię parafii w Nowym Warpnie.

c.d. rubr. nr 13

pustnice. Stopy krokwi osadzone w oczepach. Ślady remontów - m.inn. z użyciem stalowych dwuteowników - widoczne w części podwieżowej.

Dach nad korpusem pokryty dachówką ceram.-esówką, z gąsiorami na linii kalenicy; dach wieży kryty karpiówką ułożoną w koronkę.

Posadzka cementowa malowana olejno, w części prezbiterialne podwyższenie, pod ławkami podłoga z desek.

Schody na emporę i poddasze jednobiegowe, drewniane, z podstopniami i poręczami. Tralki wycinane z desek, profilowane.

Drzwi osadzone w deskowych ościeżnicach, dwuskrzydłowe, w formie stojącego prostokąta. Otwór drzwiowy otoczony prostą opaską, nadproże skromnie profilowane. Taflę drzwiowe dwuwarstwowe; warstwa zewnętrzna płycinowa, z płycinami typu żaluzjowego, warstwa wewnętrzna deskowo-spagowa. Zawiasy kowalskie, pasowo-trzpieniowe z tarczkami. Zamek kowalski, puszkowy. Stolarka drzwiowa i ślusarka zapewne XIX-wieczne.

Okna umieszczone w ścianach pn i pd. Wg. informacji miały kształt stojących prostokątów w obrębie dwu pól międzyryglowych. W wyniku częściowego zamurowania otworów okiennych pozostały jedynie wąskie /25 cm/ okienka na całą pierwotną wysokość. Stolarka metalowa, współczesna. We wieży - z każdej strony - umieszczone są duże, prostokątne otwory akustyczne, zamykane deskowymi drzwiczkami z kowalskimi zawiasami pasowymi. Analogiczne zamknięcie ma okno umieszczone w szczytowej partii ściany zachodniej i doświetlające strych.

Rzut kościół orientowany, salowy, założony na rzucie prostokąta zamkniętego trójbocznie od strony wschodniej. Nawa jednoprzestrzenna, długości 15,45 i szerokości 8,26 m. Wejście umieszczone pośrodku ściany zachodniej.

Jerzy Jósewicz, czerwiec 1995

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

BDZ Szczecin

Miejsce przechowywania negatywów:

c.d. wkładka nr 2

Widok od strony połudn.-wsch.

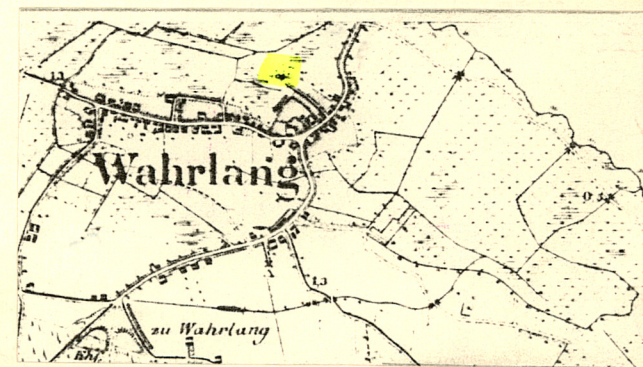
Widok od strony półn.-wsch.

Wieża

Widok od strony północnej

Mapa z 1888

1. Miejscowość W A R N O Ł Ę K A	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOSCIÓŁ RZYM.-KAT., FIL., pw. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) t e k s t - cd. rubr. nr 13, fotografie
-------------------------------------	---	---

c.d. rubr. nr 13

Od strony pn.-wsch. współczesna przybudówka na rzucie prostokąta /2,80 x 4,70 m/ pełniąca funkcję zakrystii, z wejściem zewnętrznym oraz wewnętrznym skomunikowana z nawą. Poddasze jednoprzestrzenne. Bryła zwarta, prostopadłościenna, przykryta dachem dwuspadowym, nad prezbiterium trójspadowym. Wieża wyprowadzona z korpusu od strony zachodniej, zlicowana ze ścianą zachodnią, wyodrębniona z bryły w połowie wysokości dachu nawy. Ściany wieży prostopadłościenne na rzucie kwadratu, hełm namiotowy, smukły, zwieńczony sterczyną z kulą i krzyżem.

Elewacje

- zachodnia /frontowa/ jednoosiowa, z symetrycznie umieszczonymi drzwiami oraz - w ich osi - oknem poddasza i wieży. Zastosowanie w tej elewacji krzyżujących się długich zastrzałów po obu stronach otworu drzwiowego oraz zastrzałów w partii poddasza nadaje jej dekoracyjny i reprezentacyjny charakter.

- Północna i południowa /zmienione w wyniku remontu/ rozwiązane identycznie, 6-osiowe, z osiami wyznaczonymi przez wąskie, wysokie okna. Jedynym elementem dekoracyjnym jest skromnie profilowana belka oczepowa.

- Wschodnia bez przepruć i innych - pozakonstrukcyjnych - elementów.

Wnętrze jednoprzestrzenne, pozbawione stylowego wystroju. Ściany tynkowane i malowane na kolor jasnokremowy. Strop malowany olejno: belki w kolorze jasnego brązu, powłoka błękitna. Przy zachodniej ścianie drewniana empora, wsparta na dwu prostych słupach. Balustrada trzysegmentowa, pełna, płycinowa, malowana na kolor ciemnobrązowy. W centralnym segmencie snycerska, złożona dekoracja w formie stylizowanego Oka Opatrzności /?/ i dwu sterczyn. Stół liturgiczny murowany, współczesny. Brak ołtarza. W centralnym miejscu ściany wschodniej malowana na tynku postać Chrystusa ukrzyżowanego. Ambona drewniana, XX-wieczna, przypuszczalnie kompilowana. Cennym elementem jest dzwon zawieszony na wieży, odlany w Szczecinie w roku 1727 oraz cynowy świecznik z 1740 r.

Instalacja elektryczna i odgromowa. Komin od nieistniejącego pieca przy ścianie pn.

Wkładkę założył: Jerzy Jósewicz, czerwiec 1995
(imię, nazwisko, data)
BDZ Szczecin

Miejsce przechowywania negatywów:

Okna w ścianie południowej

Fragment stropu

Tralki
schodów
na poddasze

Drzwi

1. Miejscowość

W A R N O Ł Ę K A

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ RYM.-KAT., FIL.,
pw. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

f o t o g r a f i e

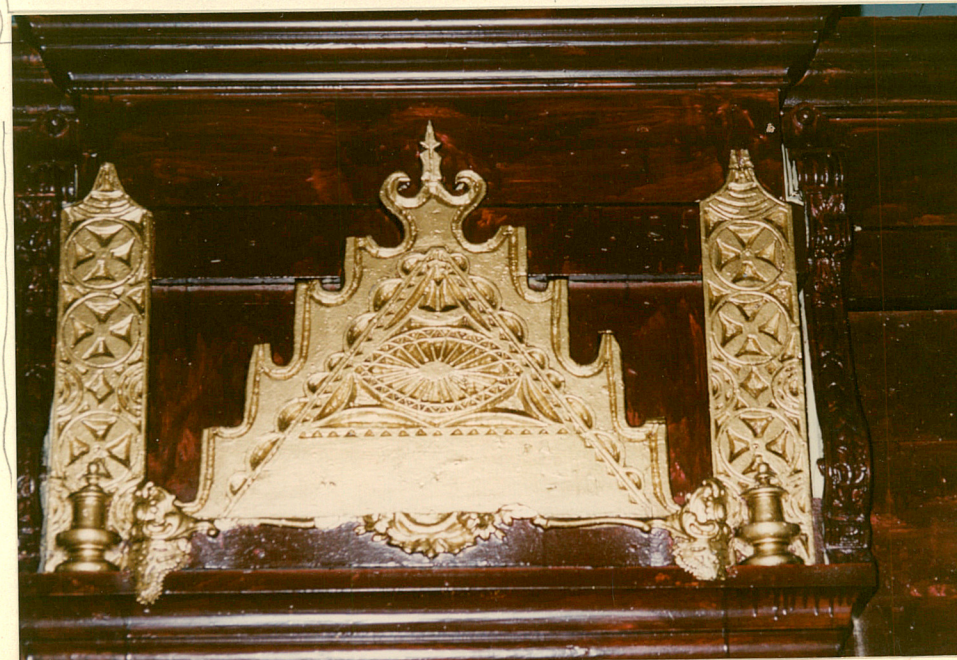

Wnętrze - widok w kier. ołtarza

Wnętrze - widok
w kierunku empory

Element zdobniczy
empory

Jerzy Jósewicz, czerwiec 1995

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

BDZ Szczecin

Miejsce przechowywania negatywów:

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83